

Zasada koincydencji winy i czynu w Kodeksie karnym

Agnieszka Barczak-Oplustil

Kraków 2016

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Przedmowa	11
Wprowadzenie	13
Rozdział I Zasada koincydencji winy i czynu <i>de lege lata</i>	23
1. Zarys treści zasady koincydencji winy i czynu	23
2. Wyjątki od zasady koincydencji winy i czynu (prawo polskie)	29
2.1. Art. 31 § 3 k.k.	30
2.1.1. Odpowiedzialność obiektywna	34
2.1.2. Przypisanie winy pomimo ograniczenia wolności w czasie czynu (zawinienie na przedpolu czynu)	36
2.2. Afekt	39
2.3. Usprawiedliwiony błąd	43
2.3.1. Usprawiedliwiony błąd co do oceny prawnej	43
2.3.2. Usprawiedliwiony błąd co do faktów	47
2.4. Przekroczenie granic obrony koniecznej	50
2.5. Czynności zautomatyzowane	54
3. Wyjątki od zasady koincydencji winy i czynu (prawo niemieckie)	55
3.1. <i>Actio libera in causa</i>	55
3.2. Zawiniony błąd co do prawa	59
3.3. Zawiniony stan wyższej konieczności	62
3.4. Zawiniony błąd co do okoliczności wyłączonej winy	64
3.5. Zawinienie na przedpolu czynu w przypadku obrony koniecznej	65
3.6. Afekt	67
3.7. Zasada koincydencji w przypadku typów nieumyślnych	69

4.	W poszukiwaniu podstaw odpowiedzialności karnej przy zawinionym stanie odurzenia – doktryna niemiecka	70
4.1.	<i>Vollrauschtatbestand</i>	72
4.2.	<i>Actio libera in causa</i> (umyślny)	82
4.2.1.	<i>Vorverlegungsmodell</i>	83
4.2.2.	Konstrukcja sprawstwa pośredniego (<i>Mittäterschaftsmodell</i>)	95
4.2.3.	<i>Ausdehnungsmodell</i>	97
4.2.4.	<i>Ausnahmemodell</i>	102
4.2.5.	Inne poglądy	107
4.2.5.1.	Propozycja Hruschki	109
4.2.5.2.	Koncepcja Neumanna	113
4.2.5.3.	Koncepcja Kindhäusera	115
4.2.5.4.	Koncepcja Stühlera	116
4.2.5.5.	Koncepcja Sydow	119
4.3.	Nieumyślny <i>actio libera in causa</i>	120
4.4.	Odrzucenie konstrukcji <i>actio libera in causa</i>	126
4.5.	Orzeczenie niemieckiego Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 1996 r.	126
5.	Zarys wniosków co do obowiązywania zasady koincydencji winy i czynu	130
Rozdział II Dekonstrukcja zasady koincydencji winy i czynu		135
1.	Wina	135
1.1.	Konstytucyjne uwarunkowania zasady winy i zasady odpowiedzialności	136
1.2.	Koncepcje winy	140
1.2.1.	Uwagi wstępne	140
1.2.2.	Psychologiczna koncepcja winy	141
1.2.3.	Normatywne koncepcje winy	141
1.2.4.	Funkcjonalne koncepcje winy	144
1.2.5.	Relacyjne ujęcie winy	149
1.3.	Wina według aktualnej doktryny prawa karnego	153
1.3.1.	Uwagi wstępne	153
1.3.2.	Wina a zarzucalność	158
1.3.3.	Wina a wolna wola	160
1.3.4.	Wina a możliwość podjęcia alternatywnego działania	167
1.3.5.	Kryteria rozróżnienia między winą a czynem	176
1.4.	Wina a badania neurobiologiczne	182
1.4.1.	Uwagi wstępne	182
1.4.2.	Wyniki badań i płaszczyzny ich oddziaływania w prawie karnym	184
1.4.3.	Wpływ wyników badań na definicję winy	192
1.5.	Prewencja generalna jako <i>ersatz</i> wolnej woli. Stanowiska akceptujące znaczenie badań neurologicznych dla przypisania winy	205
1.6.	Wina – próba reinterpretacji pojęcia	211
1.6.1.	Wina prawna a wina moralna	212
1.6.2.	Wina czynu a wina osobowości	220

Spis treści

1.6.3.	Wina a przedmiot winy	227
1.6.4.	Wina a jej obiektywizacja	231
1.6.5.	Podsumowanie	238
2.	Czas czynu	253
3.	Wnioski co do treści, roli i obowiązywania zasady koincydencji czynu i winy	263
3.1.	Treść zasady – wąskie czy szerokie rozumienie?	263
3.2.	Motywuująca funkcja normy prawnej	265
3.3.	Wina kaskadowa	267
3.3.1.	Uwagi wstępne	267
3.3.2.	Kryteria „zawinienia” na przedpolu czynu zabronionego	272
 Rozdział III Ocena prawidłowości rozwiązań przyjętych w polskim prawie karnym		285
1.	Założenia ogólne	285
2.	Zawiniona niepoczytalność	290
2.1.	Art. 31 § 3 k.k.	290
2.1.1.	Art. 31 § 3 k.k. a strona podmiotowa	294
2.1.2.	Propozycja nowelizacji art. 31 § 3 k.k.	303
2.2.	<i>Vollrauschtatbestand</i> a prawo polskie	308
3.	Afekt	313
4.	Zawinione działanie w błędzie	319
4.1.	Błąd co do prawa	319
4.2.	Błąd co do faktu	328
4.3.	Uregulowania dotyczące błędu a art. 31 k.k.	333
5.	Zawiniony stan wyższej konieczności	334
6.	Problemy szczególne związane z zasadą koincydencji winy i czynu	336
6.1.	Okoliczności wpływające na stopień zawinienia	336
6.2.	Funkcja limitująca winy	340
6.3.	Problemy procesowe	342
 Podsumowanie		345
Literatura		355